

LBRIS

We know
books

Pr. Constantin NECULA

PESCUIREA MINUNATĂ

Meditații la Evangheliile Duminicilor
de peste an

Volum coordonat de **Sorana Maier Bițu**

Apare cu binecuvântarea
ÎPS Dr. Laurențiu STREZA,
Mitropolitul Ardealului

Agnos
Sibiu – 2022

Cuprins

<i>Înainte cuvânt Părintelui meu</i> (Rareș Bițu)	9
Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu... (Marcu 1, 1-8)	13
Pocăiți-vă, căci s-a apropiat Împărăția cerurilor (Matei 4, 12-17)	18
Vindecarea leproșilor și vindecarea noastră (Luca 17, 12-19)	24
...un orb ședea lângă drum, cerșind (Luca 18, 35-43)	28
Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut (Luca 19, 1-10)	33
Avuția lui Dumnezeu (Matei 25, 14-30)	37
Voi locui în ei și voi umbla și voi fi Dumnezeuul lor și ei vor fi poporul Meu (Matei 15, 21-28) ..	42
Doi oameni s-au suit la templu ca să se roage (Luca 18, 10-14)	48
Un om avea doi fii (Luca 15, 11-32)	53
Iubirea nu se îngroapă în vorbe (Matei 25, 31-46)	58
Acolo va fi și inima ta (Matei 6, 14-21)	62
De unde Mă cunoști? (Ioan 1, 43-51)	67

În vremea aceea, intrând iarăși Iisus în Capernaum (Marcu 2, 1-12)	71
Batjocorirea Suferinței (Marcu 8, 34-38)	76
Dar, de poți face ceva, ajută-ne, fiindu-ți milă de noi (Marcu 9, 17-32)	81
Alabastru cu mir vs. scuipatul nesătul al lumii (Luca 7, 36-50)	86
Osana Celui dintru înălțime... (Ioan 12, 1-18)	91
Marțea Patimilor. Fățarnicii și Fecioarele înțelepte	95
Miercurea Mare. Pocăința înmiresmată și Trădarea Luminii	101
Joia Mare. <i>Tu ai zis...</i>	106
# Suntem toți. Hristos a Înviat!	111
Întrebările credinței (Ioan 20, 19-31)	115
Pentru ce amestecați mirurile cu lacrimi, Ucenițelor... (Marcu 15, 43-47; 16, 1-8)	120
Voiești să te faci sănătos? (Ioan 5, 1-15)	125
...se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veșnică (Ioan 4, 5-42)	129
Iisus a văzut un orb din naștere (Ioan 9, 1-38)	133
Ce va să fie aceasta? (Ioan 7, 37-53; 8, 12)	137
Duhul Sfânt, Duhul Adevărului...	141
Oricine va mărturisi pentru Mine dinaintea oamenilor (Matei 10, 32-33; 37-38; 19, 27-30)	146

Veniți după Mine și vă voi face pescari de oameni (Matei 4, 18-23)	151
Dacă lumina din tine este întuneric (Matei 6, 22-33)	155
Doamne, sluga mea... (Matei 8, 5-13)	160
L-au rugat să treacă din hotarele lor (Matei 8, 28-34; 9, 1)	165
...putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele" (Matei 9, 1-8)	170
Cu domnul demonilor scoate pe demoni (Matei 9, 27-35)	175
Nu avem aici decât cinci pâini și doi pești (Matei 14, 14-22)	180
Ca să se roage Singur (Matei 14, 22-34)	185
Grăunțele de muștar al credinței (Matei 17, 14-23)	190
Asemănatu-s-a Împărăția cerurilor omului împărat... (Matei 18, 23-35)	195
După cum Moise a înălțat șarpele în pustie (Ioan 3, 13-17)	200
Ce-i folosește omului...? (Marcu 8, 34-38; 9, 1)	205
...au lăsat totul și au mers după Dânsul (Luca 5, 1-11)	210
Precum voiți să Vă facă vouă oamenii... (Luca 6, 31-36)	215
Nu plânge! (Luca 7, 11-16)	220

Cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă (Luca 8, 5-15) _____	225
Și a plecat, vestind în toată cetatea câte îi făcuse Iisus (Luca 8, 26-39) _____	230
Nu vor crede nici dacă ar învia cineva din morți (Luca 16, 19-31) _____	235
Lecția celor 12 ani (Luca 8, 41-56) _____	240
Drept ai răspuns, fă aceasta și vei fi viu (Luca 10, 25-37) _____	246
Și cele ce ai pregătit ale cui vor fi? (Luca 12, 16-21) _____	251
Ce să fac ca să moștenesc viața de veci? (Luca 18, 18-27) _____	256
Și învâța Iisus (Luca 13, 10-17) _____	261
Ieși la drumuri și la garduri și silește-i pe toți să intre, să mi se umple casa... (Luca 14, 16-24) _____	265
Nașterea lui Hristos așa a fost... (Matei 1, 1-25) _____	270
Sărbătoarea care nu trece... (Matei 21, 33-44; Matei 2, 13-23) _____	275

Începutul Evangheliei lui Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu... (Marcu 1, 1-8)

Duminica dinaintea Botezului Domnului

Suntem, cu această Duminică, între sărbători. E percepția noastră ca oameni. Care au nevoie mereu de borne de timp pentru a înțelege timpul. Și borne de duh pentru a se lămuri în Duhul Sfânt. Cu timpul e greu. Ni se pare că el trece, dar, de fapt, noi, noi trecem. Cu tot ce suntem și tot ce visăm să fim sau să facem. Poate de aceea Biserica vede în sărbătorile acestea — Nașterea Domnului, închinarea Magilor și Păstorilor, Punerea Numelui și Tăierea Împrejur și Botezul Domnului la Iordan — o singură Sărbătoare. Odinioară numită Epifania, Arătarea Domnului Dumnezeu. Un fel de praznic al vederii Nevăzutului. Ca și cum câteva zile pe an, în miez de credință, o fantă de nădejde deschide cerul Iubirii. Și vedem Iubirea. Trăim pentru ea. Părintele Wilhelm Dancă, analizând modul în care unii filozofi văd Crăciunul, se oprește asupra unui gând al lui Soren Kierkegaard (din volumul *Școala Creștinismului*, Ed. Adonai, Oradea, 1995, traducerea lui Mircea Ivănescu), care consemna că niciodată prezența lui Iisus Hristos între noi nu poate fi un eveniment de demult, căci „atâta vreme cât există un credincios

fiind, atunci acesta, tocmai pentru a fi devenit credincios, trebuie să fi fost — și credincios, trebuie să continue să fie — la fel de contemporan cu prezența Sa pe pământ precum au fost primii Săi contemporani". Această contemporaneitate este condiția credinței și, mai strict definită, este însăși credința. Iar teologul român conchide: „Așadar, Iisus, fiul Mariei, Care S-a născut în urmă cu două mii de ani la Betleem, Se poate naște astăzi prin credință în sufletul nostru, pentru a fi Emanuel, Dumnezeu-cu-noi" (*Mysterium Christi, I, Meditații despre Crăciun*, Ratio et Revelatio, 2020, p. 14). Or, Evanghelia Duminicii acesteia, numită înaintea Botezului Domnului, spre această contemporaneitate ne cheamă. Ne dă timpul înapoi, la modul cel mai fizic cu putință. Pentru că ne întoarce la Începutul Evangheliei în viziunea lui Marcu. Unul dintre cei mai limpezi exegeți ai acestei Evanghelii deschide astfel comentariul său: „Numai ce ai adormit și ai început să visezi, când cineva trânteste brusc ușa de perete și o lumină orbitoare pătrunde în înăuntru. O voce întrerupe lumea viselor, în care te adânciseși, și strigă cu un glas tare: *Scoală-te! Ridică-te! Ai să întârzi!* Și, fără să mai adauge ceva, omul îți aruncă în față apă rece, pentru a se face înțeles. E timpul să lași în urmă visele și să întâmpini cea mai importantă zi din viața ta. Așa este introducerea Evangheliei de la Marcu. Un început extraordinar, căci, potrivit celor spuse de autor, așa era Ioan Botezătorul pentru iudeii din vremea sa. Lucrarea lui Ioan a izbucnit dintr-odată, iar lumea a rămas surprinsă. Mulți așteptau un semn de la Dumnezeu, dar ei nu se așteptau să arate în felul acesta. Mulți

doreau venirea unui Mesia care să-i conducă în lupta împotriva romanilor, dar ei nu anticipau venirea unui profet, care le va spune să se pocăiască. Ioan era vocea care întrerupe visele, și poate și coșmarurile, iudaismului lui Irod și al lui Caiafa, iudaismului care spune din nou și din nou povestea libertății, dar nu are nicio idee despre cum va arăta această libertate, când le va fi dată. Unii au crezut că Ioan e un nebun, că el este cel care stă și visează; dar el se ivește, aruncă apă rece pe ei și le spune să se pregătească pentru cel mai însemnat moment din istoria iudeilor, din istoria lumii" (Tom Wright, *Marcu pentru toți*, Succed Publishing, Medgidia, 2020, p. 1-2). Subscriu acestei descrieri deloc duhovnicești, dar realiste, a celei mai limpezi voci umane care leagă profetismul Vechiului Legământ de împlinirea sa în persoana divino-umană a Mântuitorului Iisus Hristos. De altfel și construcția timpului liturgic al Bisericii ne spune același lucru. Ioan este Înainte Mergător și Trezitor din adormire al unui popor ce se îmbătase din metafora așteptării, dar nu mai trăia așteptarea ca realitate a Împărăției. Cam cum trăim noi astăzi. Inconștienți parcă de valoarea Praznicului Primei Veniri a Mântuitorului în iconomia Celei de A doua Veniri. Ioan Botezătorul este prezentat astfel ca receptacol al Venirii lui Hristos nu doar la Iordan, ci în lumea păcatelor, care va face din Iordan restaurarea prin pocăință a vieții fiecăruia dintre noi. Numai ajuns acolo, la margine de Râu Sfânt, înțelegi cum Hristos împlinește și geografic profeția despre El. Căci Mesia Se botează în locul din Iordan prin care poporul mesianic, eliberat de Moise din robia Egiptului,

dar condus peste Iordan de urmașul său duhovnicesc, trecuse spre Țara Făgăduinței. Nouă, astăzi, apele măloase de la granița dintre Israel și Iordania nu ne spun mare lucru. Dar pentru generația aceea, care știa despre generația anterioară ei... Contemporani cu ei, înțelegem. Cel care Se botează împlinește profeția, dar — mai ales — deschide Împărăția în care vom fi contemporani cu toți cei sfinți de la începutul veacurilor.

Poate că este momentul să regândim un pic inclusiv discursul minimalizator asupra sărbătorii acesteia, pe care îl adoptă unii dintre contemporani. Nu. Mersul cu Boboteaza nu este încasare de taxe ori tulburare a liniștii publice ori — vai de știința celor ce se închină idolului știință — transmiterea prin apă sfințită a virusurilor prin atingerea de apă a Crucii. Este exact gestul pe care ei nu îl pot exprima și nici împlini. Unitatea deplină a oamenilor cu natura și întreolaltă. Un soi de pedagogie a dublei ecologii: cu natura și natura umană deopotrivă. Este afirmarea egalității oamenilor, dată de Dumnezeu și nu de dicteuri furibunde ale democrației, care și-a epuizat de mult încrederea oamenilor prin acte de inegalitate vădită. Este gestul transferului către oameni al vestirii așezării lui Dumnezeu în mijlocul vieții ca Domn și Dumnezeu, axă inalienabilă a oricărei axiologii. Orice scoatere a lui Dumnezeu din ecuația umană saturează ideologic și devine opusul libertății. Pentru că Botezul Domnului este *Magna Charta a Libertății* lui Dumnezeu de a ne asuma pe toți, absolut toți, în Iubirea Sa. Ioan știe asta! Știe că vine în urma lui Acela Care ne-a și botezat în Duh, făcându-ne Biserică. Nu pe străzi umblăm

cu Botezul și nici în case, ci purtăm prin nervii și celulele Bisericii-Trup anticorpii necesari vindecării de uitare, de îngălată orgolizare ieftină. Dacă vreți, Botezul este pumnul de apă rece pe obrazul nostru în zorii Revelionului, chefurilor ori nopților pierdute în păcat. E Trezirea. De aici importanța Duminicii acesteia. Din chemarea — prin ea — de a fi contemporani unui Dumnezeu Care nu ne vrea sclavii trecutului, ci contemporani cu El. Și nu doar pe pământ.

Încheiat, anul trecut ne-a durut enorm. Vom vedea dacă a schimbat ceva în modul de a gândi mereu lumea numai la nivelul percepției noastre. E momentul să ne pocăim cu adevărat. Să asumăm Botezul nostru ca pe o naștere de Sus, ca pe o naștere din nou. Ca un exercițiu de Înviere. Și de așezare a noastră în Taina vieții în Hristos. Știind cât de valabil este ceea ce-i scrie Pavel, Apostolul, lui Timotei — ucenicul său — și, prin el, nouă, în lectura din Biserică, făcându-ne, în promisiune, cel puțin contemporanii Săi: „Fiule Timotei, fii treaz în toate, suferă răul, fă lucru de evanghelist, slujba ta fă-o deplin! Că eu de acum mă jertfesc și vremea despărțirii mele s-a apropiat. Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea. El, Dreptul Judecător, și nu numai mie, ci tuturor celor ce au iubit arătarea Lui” (II Timotei 4, 5-8). Despre aceasta este vorba. Despre iubirea Arătării Lui. Și trăirea în pocăință a Darului Care Este El. Care Se apropie de Iordan, Mielul lui Dumnezeu, venit să ridice păcatele lumii...

Împărăția cerurilor (Matei 4, 12-17)

Duminica după Botezul Domnului

Începe o nouă derulare duhovnicească a Vieții Mântuitorului. An după an Biserica spune aceleași „povești” — după spusa câte unora. De fapt, e o singură Poveste. Povestea Prezenței pentru 33 de ani a Mântuitorului Hristos-Domnul și Dumnezeu nostru în mijlocul suferinței și bucuriei umane deopotrivă, în mijlocul oamenilor preocupați de ei înșiși și, foarte rar, de Dumnezeu și Împărăția cerurilor. Nu. Împărăția cerurilor nu era un construct ieftin. Nici măcar fariseii și cărturarii ori preoții Marelui Templu de la Ierusalim nu știau care este conținutul acestei Împărății. Citim Vechiul Testament și nu descoperim în paginile sale promisiunea Împărăției, cât mai ales promisiunea unui Împărat, Mesia. Nu e vorba de versete și citări din Vechiul Testament — unde nu apare niciun verset privitor la Împărăția cerurilor la o căutare minimală —, pentru că acolo se construiește atmosfera și cultura duhovnicească pentru a putea să fie identificat Cel Ce vine în Numele Domnului. Adică mesagerul care Întrupează Împărăția. Profețiile ce vizau împărăția de mii și mii de mii de ani — profetul Daniel vorbește

amplu despre aceasta — dovedesc că e vorba despre o schimbare, o remodelare a lumii în care oamenii trăiau. Nu doar despre împlinirea profețiilor — cum insistă inspirat Matei — e vorba aici. Ci despre întruparea tuturor profețiilor într-o singură Persoană: Iisus Hristos. Provocarea aceasta, de a ne descoperi mereu și mereu că Hristos Domnul este Dumnezeu Întrupat, Mesia venit în mijlocul poporului, este fundamentală înțelegerii misiunii Sale, despre care vom vorbi, de-acum, un an liturgic întreg. O viață întreagă vom asculta, an după an, aceleași propuneri de lectură de Scriptură, de rugăciune și trăire liturgică. Pentru a crește. Pentru a înțelege. Aud pe câte unii că ne spun că Ortodoxia nu ține în ea Scriptura — pe care, fie vorba între noi, tocmai de la Ortodoxie au cam luat-o —, că nu propune *nașterea din nou* ori *nașterea de sus*. Sigur. Ca orice școală: dacă o faci la fără frecvență și ceri să afli doar ce spun corigenții clasei despre cele învățate, nu prea ai cum să afli adevărul despre valoarea școlii. Premianții — în cazul Bisericii, sfinții, desigur — nu-i prea bagi în seamă, pentru că sunt greu de atins performanțele lor, dacă le cunoști ori dacă admiti că ele s-au petrecut precum a și fost. Poate nu e lipsit de interes, de exemplu, să vă uitați la „reacționarii” la moaște. La calitatea lor umană, la mediocritatea limbajului și vieții lor cotidiene, la produsele de media pe care le propun, unii zilnic, cu obsesie. Veți recunoaște, desigur, că mediocritatea sufletească e fericirea lor și că același produs încearcă să ni-l prezinte ca fericire și nouă. Faceți, de exemplu, o listă a știrilor care n-au fost manipulate anul acesta în jurul

Crăciunului. Nu ni s-au mai dat știri despre sarmale mâncate și aglomerații pe îmbuibări la spital, nu ni s-au mai oferit rețete de preparate de porc, iar apărătorii brazilor și porcilor n-au mai fost așa de vocali. Cozile la hypermarket și împingerile de cărucioare nu au mai fost subiect de discuții aprinse. Vai, nu am mai avut vox-uri cu oameni cu coșuri pline și nici nu ne-a mai atins damful țuicii prin ecran la vreun interviu ad-hoc. Și, slavă lui Dumnezeu, nu ne-au lipsit și nici nu ne-au periclitat sărbătoarea. Ce a câștigat lumea din suferința pandemică? Poate un pic de decență? Și descoperirea falselor produse de știri care altădată ne sufocau sfârșitul de an. Marketingul slăbiciunii omenești. Or, dintr-odată, în fața morții și suferinței, pare că ne-am câștigat adevăratele întrebări asupra vieții. Cu prețul prostirii a generații și generații de oameni, am constatat că anatomia umană nu este negociabilă, că firea umană poate fi educată prost, dar nu poate fi mințită la nesfârșit. Or, dacă o manipulezi la nesfârșit, o transformi în fire animală și atât. Fără valori în care să sădești educația pentru sănătate ori democrație, fără ca din stratul de umanism existent în ea să mai poată fi activate ca vii artefactele luminoase ale Împărăției cerurilor. Care nu, nu se opune decenței cotidiene și nici nu sporește aerele de atotștitori ale credincioșilor.

Întreg capitolul 4 al Evangheliei de la Matei ține în miez Evanghelia Duminicii acesteia. Iar capitolul se deschide (Matei 4, 1-11) cu ispitirea Domnului de către diavol. Nu e un joc. Este realitatea unei întâlniri din care diavolul nu învață nimic. Numai lui îi este

specific să nu învețe nimic din întâlnirile cu Dumnezeu. Lui și celor care-i cântă în struna letargiei cunoașterii. Postind patruzeci de zile — începea o misiune nouă —, Domnul Hristos aproape că-l provoacă pe diavol. Și acesta vine. Face pe cunoscătorul — după citările dese din Scriptură, în acest episod evanghelic, s-a și născut ideea că știe oarecare teologie, dar nu trăiește teologia — și promite lucruri mincinoase: îngeri de protecție și pâine pe săturate. Care nu era oricum în puterea lui. Și toată puterea împărăției, el dându-se „importantul” deținător al acelei lumi și stăpânul ei. Un soi de iluzie a democrației moderne. Pune însă și o condiție „nevinovată”. Ca orice slugă lingușitoare din sistemul de slugărire a oamenilor. Să i Se închine lui. Or, Hristos Dumnezeu nu doar intuiește nemernicia diavolului, ci știe necurăția gândirii lui. La fiecare cuvânt citat, Dumnezeu răspunde cu un adevăr trăit. Nicio clipă Hristos Domnul nu răspunde cu o promisiune. De aceea credem că Împărăția cerurilor nu este o promisiune, ci un adevăr, o realitate de atins. În fond, nu-i așa, în pustia Carantani nu avem de a face cu alegeri democratice. Avem de a face, vai, cu perpetua luptă între minciuna cu sclipici și adevărul sobru, imediat.

Părăsind zona ispitirii, care era foarte aproape de Ierihon, la rândul său foarte aproape de locul unde Domnul fusese botezat de Ioan Botezătorul, Hristos o face pentru că aude de întemnițarea lui Ioan (Matei 4, 12). Care era dat temniței-moarte tocmai pentru adevărul ce-l rostea pe seama unui rege-tetrarh (Luca 3, 19-20) ce-și lăsase de mult tare sufletul în acceptarea

propunerilor drăcești din care Iisus Hristos Se desprinsese. Fără a posti și ispiti pe diavol, Irod primise tot ce i se propusese lui Hristos — putere, slavă omenească și seducție politică —, iar acum năpârleau promisiunile prin el. Își plătea taxa Carantani, taxa pe falsa închinare. În acest context, al iminentei morți a lui Ioan, Domnul preia cuvintele omenești din propovăduirea aceluia. Pentru a arăta acceptarea misiunii aceluia de către Dumnezeu. Căci primele cuvinte ale Domnului întrupat sunt cele ale Omului care atinsese cel mai înalt grad de îndumnezeire dintre cei ce-L așteptau pe Mesia, Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii (Ioan 1, 29). Vede, aude, pipăie pe Dumnezeu în apele Iordanului. Se cutremură dinaintea marelui act de smerire la care Dumnezeu Se supune, punându-Se la îndemâna lui în apele Râului prin apele căruia trecând — condus de Iosua —, poporul sfânt atinsese Țara Făgăduinței. Forma primară promisă și pământească a Împărăției cerurilor. Nu. Nu cred că noi mai avem conștiința aceluia moment. Al clipei în care Dumnezeu, prin mână omenească, Se scufundă în creația Sa pentru a restarta lumea. Suntem prea sătui și prea plini de jocul politic al Irodiadelor ori jocul ieftin al Salomeelor. Prea neatenți din prea marea atenție acordată nimicurilor. De aceea, an după an, Biserica ne aduce aminte — prin programul ei de lectură biblică, propovăduire și slujire — punctele centrale ale programului de înveșnicire la care ne cheamă Hristos. Mare năpastă pe noi uitarea duhovnicească, ștergerea mereu și mereu a datelor duhovnicești din hardul nostru sufletesc. Încăpățânarea

absurdă de a crede că toată viața noastră stă pe ifose de Irod, sforării de Irodiadă și balansuri de Salomee.

Nu întâmplător după Evanghelia Duminicii, care consemnează începutul propovăduirii (Matei 4, 12-17), în capitolul scris de Matei aflăm cum s-a făcut chemarea Apostolilor — prin cuvânt (Matei 4, 19) — și a celorlalți — prin minuni și vindecări (Matei 4, 23-25). Hristos știe, an după an, că nu e timp de pierdut. Că firea omului e marcată de demisia din omenie și fuga după spectacular. Că pentru a-i vorbi despre Împărăția cerurilor e nevoie să o aduci mereu în mijlocul lor. Pentru aceea ne-a lăsat Dumnezeiasca Liturghie. Pentru ca să-L vedem, să-L mâncăm și să-L bem, să ne hrănim din Viața Lui. De care însă nu putem să ne bucurăm fără pocăință. Fără smerenia înțelegerii și asumării greșelilor săvârșite. Și fără îndreptarea lor prin sporirea în virtuți. Uitați-vă atent. Celor care credeți că Iisus Hristos este un Dumnezeu al maseilor anonime, al sentimentelor generalizate: cheamă Apostolii și vindecă neputințele! Se simte diferența? Dacă da, pocăiți-vă, s-a apropiat Împărăția cerurilor! Dacă nu, pocăiți-vă, s-a apropiat Împărăția cerurilor! Inaccessibilă în alt fel.